

New European Bauhaus Academy

Ülevaade ehitus- ja
lammutusjätmetest ning
jätmeseadusest
tulenevatest nõuetest

Görel Grauding
/Kliimaministeerium

**Circular
Bio-based
Europe**
Joint Undertaking

 Bio-based Industries
Consortium

Co-funded by
the European Union

Ülevaade ehitus- ja lammutusjäätmetest ning jäätmeseadusest tulenevatest nõuetest

Görel Grauding

Ringmajanduse osakond

Ehitus- ja lammutusjätmete valdkonna juht

25.08.2025

Ehitus- ja lammutusjätmed

➤ Jäätmeseadus

§ 7². Ehitus- ja lammutusjätmed

Ehitus- ja lammutusjätmed on ehitus- ja lammutustööde käigus tekkinud jätmed.

➤ Keskkonnaministri 14.12.2015 määrus nr 70 „Jäätmete liigitamise kord ja jäätmenimistu“

Ehitus- ja lammutusjätmete põhirühmad (jäätmenimistu jaotis 17):

- ✓ Betoon, tellised, plaadid ja keraamikatooted
- ✓ Puit, klaas ja plastid
- ✓ Bituumenitaolised segud
- ✓ Metallid
- ✓ Pinnas
- ✓ Isolatsioonimaterjalid ja asbesti sisaldavad ehitusmaterjalid
- ✓ Kipsipõhised ehitusmaterjalid
- ✓ Muu ehitus- ja lammutuspraht

* Ohtlikud jätmed: asbesti sisaldav eterniit, saastunud pinnas jms.

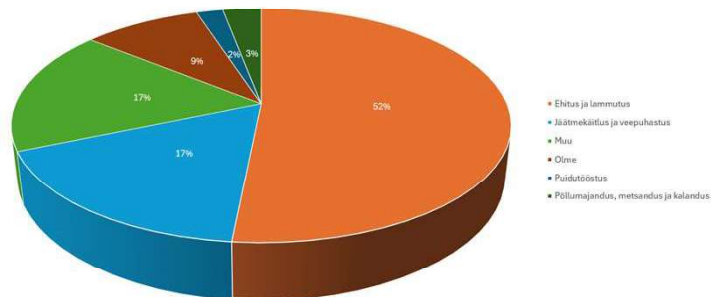

Ehitus- ja lammutusjätmete teke

Kogu jäätmete teke 2023. aastal **ca 17,3 mln tonni**, sh:

- ✓ **11,9 mln tonni** põlevkivitööstuse jäätmeid (69%);
- ✓ **2,7 mln tonni** ehitus- ja lammutusjätmeid (16%).

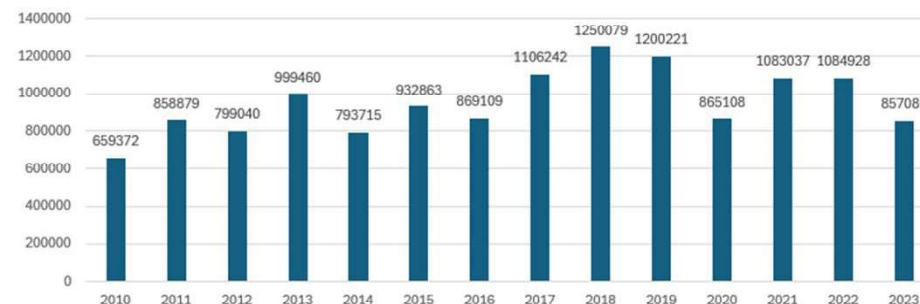
Jäätmetekke osakaalud 2023. aastal
(va põlevkivitööstuse jäätmed)

Ehitus- ja lammutusjätmete teke 2023. aastal **ca 2,7 mln tonni**, sh:

- ✓ **857 085 tonni** tavajätmete hulka kuuluvaid ehitus- ja lammutusjätmeid;
- ✓ **107 027 tonni** ohtlike jäätmeid;
- ✓ **1,7 mln tonni** saastumata kive, pinnast ja süvenduspinnast.

Ehitus- ja lammutusjätmete teke (t/a)

* Tavajätmed, välja arvatud kivid, pinnas ja süvenduspinnas.

Jäätmeseadusest tulenevaid nõudeid

§ 29¹. Materjalide eemaldamine ehitiste lammutamisel

Ehitise lammutamisel tuleb võimalikult suures ulatuses liigiti koguda ohtlikke aineid sisaldavaid materjale ning korduskasutuseks või ringlussevõtuks sobivaid materjale.

§ 71. Kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmehoolduseeskiri

(1) Jäätmehoolduseeskiri jäätmehoolduse korraldamiseks kohaliku omavalitsuse üksuses kehtestatakse volikogu määrusega.

(2) Jäätmehoolduseeskiri sätestab:

7) ehitus- ja lammutusjäätmete, sealhulgas tekkekohal liigiti kogutud puidu, betooni, telliste, plaatide, keraamika, kivide, metalli, klaasi, plasti ja kipsi kogumiskohad ning käitlemise nõuded;

§ 28. Kontrollitud jäätmekäitlus

(1) Jäätmevaldaja on kohustatud käitlema tema valduses olevaid jäätmeid vastavalt kehtestatud nõuetele või andma need käitlemiseks üle selleks õigust omavale isikule.

(5) Kui jäätmevaldaja annab jäätmed üle jäätmete käitluseks selleks õigust mitteomavale isikule, vastutab jäätmete käitluse eest jäätmevaldaja.

KOV jäätmehoolduseeskirjad

- ✓ **79 kohalikku omavalitsust ja jäätmehoolduseeskirja.**
- ✓ Kõigis ehitus- ja lammutusjäätmete liigiti kogumise nõuded olemas.
- ✓ Jäätmeliikides erinevused sõltuvalt omavalitsusest.
- ✓ Kõigis jäätmehoolduseeskirjades kohustus koguda eraldi **ohtlikke jäätmeid**.
- ✓ Üle 90% jäätmehoolduseeskirjadest kohustus koguda liigiti **mineraalseid jäätmeid ja plasti**.
- ✓ 24% jäätmehoolduseeskirjade puhul ehitus- ja lammutusjäätmete tekke ning käitlemise dokumenteerimise ja liigiti kogumise nõue seotud jäätmete tekkekogusega (valdavalt 10 m³).
- **Kavas ehitus- ja lammutusjäätmete tekkekohas liigiti kogumise nõuete sätestamine riiklikul tasandil.**

Tallinna jäätmehoolduseeskiri

Vastu võetud 09.03.2023 nr 3

§ 44. Mitteohtlike ehitusjäätmete käitlemine

(1) Ehitusjäätmel tuleb koguda liigiti vastavalt tähistatud jäätmemahutitesse nende tekkekohal või selle jaoks spetsiaalselt eraldatud alale, lähtudes jäätmete korduskasutuse, ringlussevõtu või taaskasutuse võimalustest. Tekkekohal tuleb liigiti koguda vähemalt järgmised mitteohtlikud ehitusjäätmel:

- 1) puit;
- 2) kiletamata paber ja kartong;
- 3) metall (eraldi must- ja värviline metall);
- 4) mineraalsed jätmed (kivid, ehituskivid, krohv jne);
- 5) raudbetoon- ja betoonetailid;
- 6) tõrva mittesisaldav asfalt;
- 7) kips;
- 8) klaas, sealhulgas lehtklaas;
- 9) tellised;
- 10) plastid, sealhulgas kile;
- 11) keraamika ja plaadid;
- 12) pakendid;
- 13) segaolmejätmed.

§ 45. Ohtlike ehitusjäätmete käitlemine

(3) Ohtlikud ehitusjätmed, v.a saastunud pinnas, tuleb koguda liikide kaupa eraldi jäätmemahutitesse, mis on märgistatud õigusaktides kehtestatud korra kohaselt. Ohtlike ehitusjäätmete kogumismahutisse ei tohi kallata vedelaid ohtlikke jätmeid, nagu värvid, lakid, lahustid ja liimid.

Ehitus- ja lammutusjätmete liigiti kogumine

Liigiti kogumine jäätmeliikide lõikes (va kivid, pinnas ja süvenduspinnas):

1. Raud ja teras
2. Betooni-, tellise-, plaadi- või keraamikatootesegud
3. Teetammi täitematerjal
4. Betoon
5. Ehitus- ja lammutussegapraht
- ...
- ✓ Klaas
- ✓ Plastid
- ✓ Isolatsioonimaterjalid

Jäätmehierarhia

§ 22¹. Jäätmehierarhia

Joonis: <https://kliimaministeerium.ee/elukeskkond-ringmajandus/jaatmetest-ringmajanduseni>

§ 15. Jäätmete taaskasutamine ja taaskasutamismoodused

(1) **Jäätmete taaskasutamine** on jäätmekäitlustoiming, mille peamine tulemus on jäätmete kasutamine kasulikul otstarbel selliselt, et nad asendavad teisi materjale, mida muidu oleks sellel otstarbel kasutatud, või jäätmete ettevalmistamine nende eelnimetatud otstarbel ja viisil kasutamiseks kas tootmises või majanduses laiemalt.

(1¹) **Jäätmete materjalina taaskasutusse** võtmine on taaskasutamistoiming, mis hõlmab muu hulgas korduskasutuseks ettevalmistamist, ringlussevõttu ja tagasitäidet. Jäätmete materjalina taaskasutusse võtmiseks ei loeta jäätmete energiakasutust ja töötlemist materjalideks, mida kasutatakse kütusena või muul viisil energia tootmiseks.

(3) **Jäätmete korduskasutuseks ettevalmistamine** on kontrolliv, puhastav või parandav taaskasutamismoodus, millega jäätmeteks muutunud tooteid või nende komponente valmistatakse ette selliselt, et neid oleks võimalik korduskasutada ilma mis tahes muu eeltöötluseta.

(4) **Ringlussevõtt** on jäätmete taaskasutamistoiming, mille käigus jäätmematerjalid töödeldakse toodeteks, materjalideks või aineteks, et kasutada neid nende esialgsel või muul eesmärgil. See ei hõlma jäätmete energiakasutust ja töötlemist materjalideks, mida kasutatakse kütusena või tagasitäiteks.

(5) **Jäätmete energiakasutus** on jäätmete taaskasutamismoodus, kus põletuskõlblikke jäätmeid kasutatakse energia tootmiseks nende põletamisel eraldi või koos muude jäätmete või kütusega, kasutades ära tekkinud soojust.

(6¹) **Tagasitäide** on taaskasutamistoiming, mille käigus kasutatakse kaevandatud ala korrastamiseks või maastikukujunduse eesmärgil selleks sobivaid tavajäätmeid. Tagasitäiteks kasutatavad tavajäätmed peavad asendama materjale, mis ei ole jäätmed, sobima käesolevas lõikes nimetatud eesmärkidega ning olema rangelt piiratud kogusega, mis on vajalik nimetatud eesmärkide saavutamiseks.

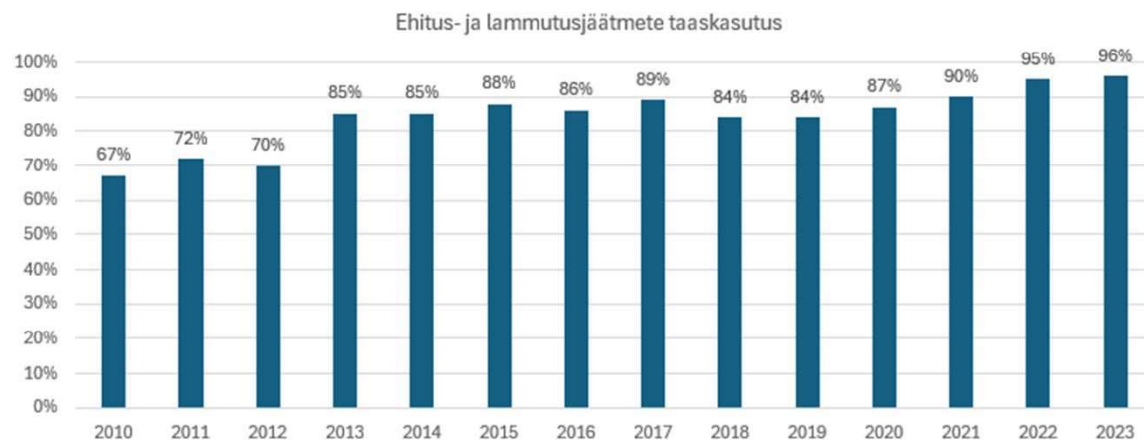

Ehitus- ja lammutusjätmete taaskasutuse sihtarv

§ 136³. Jätmete taaskasutamise sihtarvud

(1) Alates 2020. aasta 1. jaanuarist tuleb taaskasutada:

2) ehitus- ja lammutusjätmeid, välja arvatud sellised looduslikud ained nagu kivid ja pinnas ning ohtlike aineid sisaldavad kivid ja pinnas, korduskasutuseks ettevalmistatuna, ringlussevõetuna ja muul viisil taaskasutatuna, sealhulgas tagasitäiteks, muude ainete asemel – vähemalt 70 protsendi ulatuses nende jätmete kogumassist kalendriaastas.

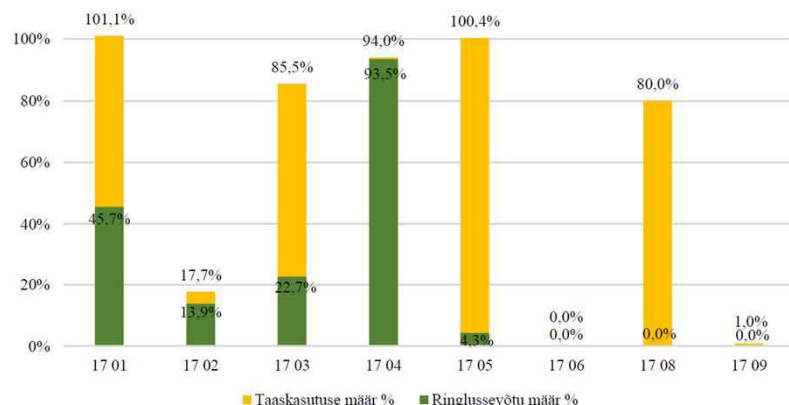

✓ Metoodika kohaselt **materjalina taaskasutamine** (ei hõlma energiakasutust)

* Tavajäätmed, välja arvatud kivid, pinnas ja süvenduspinnas.

Ehitus- ja lammutusjätmete taaskasutus jäätmeliigiti

17 01 Betoon, tellised, plaadid ja keraamikatooted
17 02 Puit, klaas ja plast
17 03 Bituumenitaolised segud ning kivisöe- või põlevkivitõrv ja tõrvasaadused
17 04 Metallid (sh sulamid)
17 05 Pinnas (sealhulgas saastunud maa-aladelt eemaldatud pinnas), kivid ja stivenduspinnas
17 06 Isolatsioonimaterjalid ja asbesti sisaldavad ehitusmaterjalid
17 08 Kipsipõhised ehitusmaterjalid
17 09 Muu ehitus- ja lammutusprahit

Joonis: Ehitus- ja lammutusjätmete tekke ja käitluse analüüs, Keskkonnaagentuur 2024

Taaskasutus:

1. Betoon, tellised, plaadid ja keraamikatooted – 101%
2. Metallid – 94%
3. Bituumenitaolised segud – 86%
- ...
- ✓ Isolatsioonimaterjalid – 4%
- ✓ Ehitus- ja lammutussegapraht – 1%

Ringlussevõtt:

1. Metallid – 94%
2. Betoon, tellised, plaadid ja keraamikatooted – 46%
3. Bituumenitaolised segud – 23%
- ...
- ✓ Isolatsioonimaterjalid ja asbesti sisaldavad ehitusmaterjalid – 0%
- ✓ Kipsipõhised ehitusmaterjalid – 0%
- ✓ Ehitus- ja lammutussegapraht – 0%

Ehitus- ja lammutusjätmete ringlussevõtupraktikaid

Mineraalsed ehitus- ja lammutusjätmed:

- ✓ toote nõuetele vastav täitematerjal teedehitusse

Bituumenitaolised segud:

- ✓ kasutamine teedehituses

Klaasijätmed:

- ✓ klaasimurd
- ✓ klaasvahtkillustik
- ✓ tänava/sillutuskivid ja betoonplokid

Plastijätmed:

- ✓ plastigraanulid

Puidujätmed:

- ✓ multš (terviserajad, haljastus jms)

Foto: <https://gravels.ee/>

Foto: <https://www.kunda.heidelbergmaterials.ee/>

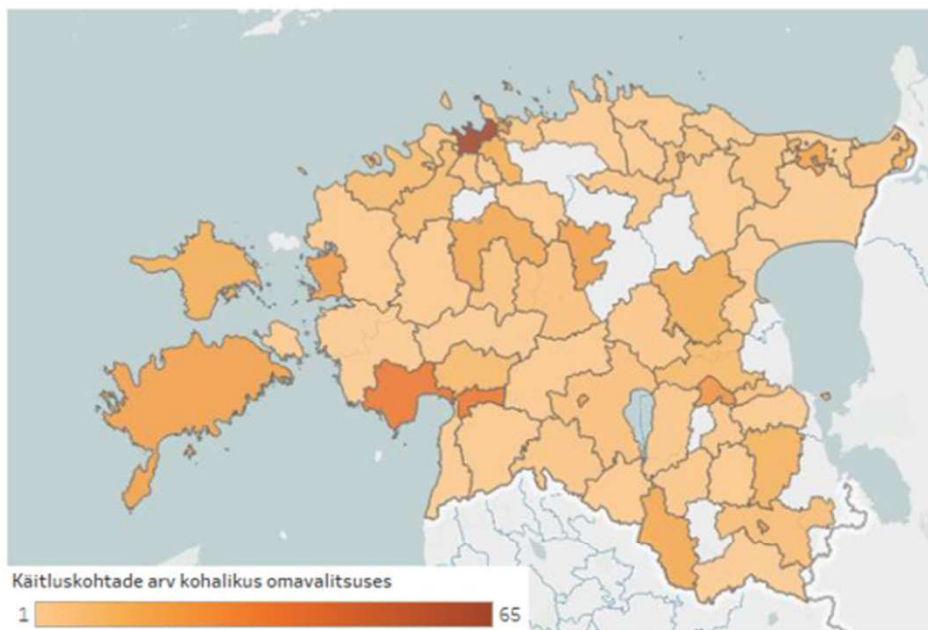
Foto: <https://weerec.ee/>

Foto: <https://www.sibelco.com/>

Ehitus- ja lammutusjäätmete käitlejad

Joonis: Ehitus- ja lammutusjäätmete tekke ja käitluse analüüs, Keskkonnaagentuur 2024

- ✓ **138 KOV jäätmejaama + 5 prügilat.**
- ✓ 22 omavalitsuses ei ole võimalik jäätmejaamas ehitus- ja lammutusjätmeid ära anda (viidatud lähimatele vastuvõtukohtadele, nt teise KOV'i jäätmejaam või prügila).
- ✓ Kokku **531 ehitus- ja lammutusjäätmete käitluskohta.**
- ✓ 120 käitluskohas luba/registreering tagasitäiteks.
- ✓ Enim käitluskohti Tallinnas.
- ✓ Käitlusvõimekus puudus 13 KOV'is.

Interaktiivne kaardirakendus (andmed jaanuar 2024 seisuga):

<https://tableau.envir.ee/views/Ehitus-jalammutusjtmmed2024/Story1?%3Aembed=y&%3Aiid=1&%3AisGuestRedirectFromVizportal=y>

Peamised väljakutsed

- Renoveerimismahtude suurenemise ja hoonete kasutusest väljalangemise tõttu **suurenev jäätmete**ke.
- Suur **tagasitäiteks kasutamise** osakaal -> eelistatum korduskasutuseks ettevalmistamine ja ringlussevõtt.
- Vähene jäätmete **liigiti kogumine** ehitus- ja lammutusobjektidel -> oluline materjali puhtus.
- Ehitiste **projekteerimisel** ei arvesta piisavalt ehitiste hilisema demonteerimise ja materjalide korduskasutuse või ringlussevõtu võimalusega.
- Vähene **teadlikkus** -> odavama lahenduse/pakkuja eelistamine.

Foto: Keskkonnaamet

Foto: Keskkonnaamet

Foto: <https://gravels.ee/>

Foto: <https://www.sibelco.com/>

Foto: <https://weerec.ee/>

Kasulikke linke

- ✓ **Ehitus- ja lammutusjäätmete tekke ja käitluse analüüs** (Keskkonnaagentuur, 2024):
<https://keskkonnaportaal.ee/et/ehitus-ja-lammutusjaatmete-teke-ja-kaitlemine>
- ✓ **Keskkonnaotsuste infosüsteem KOTKAS**: <https://kotkas.envir.ee/>
- ✓ **Keskkonnaportaal**: <https://keskkonnaportaal.ee/>
- ✓ **Jäätmeseadus**: <https://www.riigiteataja.ee/akt/131122024007>

KLIIMAMINISTEERIUM

Aitäh!

Görel Grauding

gorel.grauding@kliimaministeerium.ee

New European Bauhaus Academy

**Circular
Bio-based
Europe**

Joint Undertaking

Bio-based Industries
Consortium

**Co-funded by
the European Union**

The project is supported by the Circular Bio-based Europe Joint Undertaking and its members.

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or CBE JU. Neither the European Union nor the CBE JU can be held responsible for them.